

 dos. Zaur Məmmədov
"26" "XII" 2024-cü il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050409 - Mühəsibat
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə
Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Audit (ARTN 19.05.2017-ci il tarixli 242 sayılı əmri)
Kodu: İPF- B15
Tədris ili: IV (2024/2025) Semestr: II
Tədris yükü: Auditoriya saati – 14 saat (10 saat müəhazirə, 4 saat seminar)
Tədris forması: Qiyabi
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 4 kredit
Auditoriya №:
Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat: Təhməzov Murad Nazim oğlu, müəllim
Məsələhet günləri və saati: IV-V gün saat 12⁰⁰-13⁰⁰.
E-mail ünvanı: murad.tahmazov.97@mail.ru
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyyə olunan dərslək, dərş vəsəiti və metodik vəsəitlər:

Əsas

1. Novruzov V.Q. və başqaları. Audit. Bakı, 2001
  2. Abbasov İ.M. Audit. Dərslək. Bakı, 2007. - 530s.
  3. Abbasov İ.M. Audit. Dərslək, Bakı, BBSU, 2013
  4. V.T.Novruzov Audit. Dərş vəsəiti. Bakı, 2011
- Əlavə.
5. "Audit xidməti haqqında" AR Qanunu, Bakı. 1994
  6. Azərbaycan Respublikasının "Daxili audit haqqında" Qanunu. Bakı.2007.
  7. Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası haqqında Əsasnamə. Bakı, 1995;
  8. Rzayev Q.R. Mühəsibat nəzarəti və daxili auditin metodiki prinsipləri, Bakı, 2002
  9. Novruzov V.T.Ağayev və başqaları. Audit. Dərş vəsəiti. Bakı, Milli ensiklopediya. Nəşr. 2001.
  - 10.Rzayev Q.R. Beynəlxəq mühəsibat uçotu və audit. Bakı, 2000
  11. Шеремет А.Д., Суйц В.П. Аудит.Москва,2001

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən İqtisadiyyata giriş, Mikroiqtsadiyyat, Makroiqtisadiyyat və Mühəsibat uçotu fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Azərbaycan milli iqtisadiyyatının bazar prinsipləri əsasında formalaşması, dünya arasında yaranan iqtisadi əlaqələri mühəsibat uçotunun vacib beynəlxəq münasibətlər vasitəsinə çevirmişdir. "Audit" fənni bakalavr pilləsində iqtisadçı kadrlar hazırlanması prosesində tədris olunan əsas fənlərdən biridir. Bu fənnin tədrisində məqsəd gələcək iqtisadçılara auditin nəzəri və praktiki məsələləri, auditin aparılması istiqamətləri haqqında bilikləri öyrənməkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələr bilii 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.

- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1	91 – 100	Əla	A
2	81-90	Cox yaxşı	B
3	71-80	Yaxşı	C
4	61-70	Kafi	D
5	51-60	Qənaətbəxş	E
6	50 və ondan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi -14 saat (10 saat müəhazirə, 4 saat seminar)

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , <u>seminar</u> , məşğələ və sərbəst sərbəst mövzuların məzmunu	Mühazirə		Seminar	
		Saat	Tarix	Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
Mühazirə mövzuları					
1.	Mövzu: Auditin predmeti və obyektləri. Auditin yaranma tarixi və təşkili Plan: 1. Auditin iqtisadi mahiyyəti 2. Auditin aparılmasının məqsəd və vəzifələri 3. Maliyyə hesabatı istifadəçiləri üçün auditin zəruriliyi 4. Auditin obyektləri 5. Audit və təftiş, onların oxşar və fərqli cəhətləri 6. Auditin yaranma tarixi 7. Azərbaycanca auditin yaranması. "Auditor xidməti haqqında" Qanun 8. Beynəlxalq standartlara uyğun auditor təşkilatlarının yaranması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4]	2			
2.	Mövzu: Auditin tətbiqi, fəaliyyət sferası və Auditor fəaliyyətinin tənzimlənməsi Plan: 1. Məcburi audit 2. Könüllü və ya təşəbbüslü audit 3. Könüllü auditin aparılması qaydası 4. Könüllü və məcburi audit arasında qarşılıqlı əlaqə 5. Daxili və kənar auditin xüsusiyyətləri 6. Sərbəst auditorların hüquqları və vəzifələri 7. Auditor təşkilatlarının hüquqları və vəzifələri 8. Auditor fəaliyyətinə lisenziyaların verilməsi şərtləri 9. Auditor fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4]	2		2	
3.	Mövzu: Auditorun məsuliyyəti və audit standartları Plan: 1. Auditor məsuliyyətinin müəyyən edilməsi şərtləri 2. Auditor məsuliyyəti və onun növləri 3. Auditin həm dövlət həm də sifarişçi təsərrüfat subyekti qarşısında məsuliyyəti 4. Auditorun üçüncü şəxs qarşısında məsuliyyəti 5. Audit standartlarının mahiyyəti və məqsədi 6. Audit standartlarının əsas prinsipləri 7. Beynəlxalq audit standartları 8. Azərbaycanın milli audit standartları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4]	2			

4.	Mövzu: Auditin planlaşdırılması, dövlət auditı və daxili audit Plan: 1.Auditin planlaşdırılmasının mahiyyəti, məqsədi və prinsipləri 2.Auditin planlaşdırılması mərhələləri 3.Auditin ümumi planının işlənilib hazırlanması 4.Hesablama Palatası və onun funksiyaları 5.Daxili auditin mahiyyəti və idarəetmə sistemində rolu 6.Daxili auditin məqsədi 7.Daxili auditin yerinə yetirdiyi funksiyalar 8.Daxili audit fəaliyyətinin təşkili prinsipləri 9.Daxili audit yoxlamanın planlaşdırılması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4]	2		2	
5.	Mövzu: Auditin sənədləşdirilməsi, nəticələri və hesabatı Plan: 1. Auditor fəaliyyətinə dair müqavilə işinin mahiyyəti və təşkili 2. Auditin sənədləşdirilməsinin forması məzmunu və müddəti 3. Auditin sənədləşdirilməsinin vəzifələri 4. Müstəqil auditorun hesabatı 5.Auditor rəyinin mahiyyəti və strukturu 6.Auditor rəyin növləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4]	2			
X	Cəmi:	10		4	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Ölkəmizdə auditin inkişafı və ölkənin ümumi iqtisadi vəziyyəti daha da yaxşılaşanda uçot və audit işlərinə olan ehtiyac artır. "Auditorlar Palatası", onun fəalliyəti və eləcə də ölkədəki yerli və xarici auditor şirkətlərinin artması, ölkəmizin xarici şirkətlərin istədiyi məkana çevrilməsi və bu sahənin Azərbaycanda inkişafı auditin əsrin ən vacib fənlərindən birinə çevirir. Tələbələr auditin predmeti və obyektlərini, tətbiqini, auditor rəyini, auditor yoxlama-ekspertiza işləri üzrə aparılan sənədləşmə işlərini və ümumilikdə auditin nəzəri və praktiki məsələləri, auditin aparılması istiqamətləri haqqında bilikləri öyrənməlidirlər.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Auditin mahiyyəti, onun inkişafının aktual istiqamətlərini mənimsəyir;
- Azərbaycanda auditin beynəlxalq standartlara uyğun təşkilini öyrənir;
- Auditin ümumi planının və auditin proqramının tərtib edilməsi qaydalarını müəyyən edir;
- Auditor fəaliyyətində maliyyə təhlilinin mərhələlərini və müəssisənin maliyyə nəticələrinin təhlili mənimsəyir;
- Daxili auditin peşə normaları və standartlarını öyrənir;
- Auditor fəaliyyətinə dair müqavilə işinin mahiyyəti və təşkilini mənimsəyir;
- Auditor rəyinin strukturunu, auditor rəyinə təsir edən və etməyən amilləri və auditor rəyin növlərini öyrənir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollektiv sualları

1. Auditin iqtisadi mahiyyəti
2. Auditin aparılmasının məqsəd və vəzifələri
3. Məcburi audit
4. Daxili və kənar auditin xüsusiyyətləri
5. Auditor fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi
6. Auditor məsuliyyətinin müəyyən edilməsi şərtləri
7. Audit standartlarının mahiyyəti və məqsədi
8. Auditin planlaşdırılmasının mahiyyəti, məqsədi və prinsipləri
9. Auditor fəaliyyətinə dair müqavilə işinin mahiyyəti və təşkili
10. Auditor rəyinin mahiyyəti və strukturu

XV. İmtahan sualları:

1. Auditin iqtisadi mahiyyəti
2. Auditin aparılmasının məqsəd və vəzifələri
3. Maliyyə hesabatı istifadəçiləri üçün auditin zəruriliyi
4. Auditin obyektləri
5. Audit və təftiş, onların oxşar və fərqli cəhətləri
6. Auditin yaranma tarixi
7. Azərbaycanda auditin yaranması. "Auditor xidməti haqqında" Qanun
8. Beynəlxalq standartlara uyğun auditor təşkilatlarının yaranması
9. Məcburi audit
10. Könüllü və ya təşəbbüslü audit
11. Könüllü auditin aparılması qaydası
12. Könüllü və məcburi audit arasında qarşılıqlı əlaqə
13. Daxili və kənar auditin xüsusiyyətləri
14. Sərbəst auditorların hüquqları və vəzifələri

15. Auditor təşkilatlarının hüquqları və vəzifələri
16. Auditor fəaliyyətinə lisenziyaların verilməsi şərtləri
17. Auditor fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi
18. Auditor məsuliyyətinin müəyyən edilməsi şərtləri
19. Auditor məsuliyyəti və onun növləri
20. Auditin həm dövlət həm də sifarişçi təsərrüfat subyekti qarşısında məsuliyyəti
21. Auditorun üçüncü şəxs qarşısında məsuliyyəti
22. Audit standartlarının mahiyyəti və məqsədi
23. Audit standartlarının əsas prinsipləri
24. Beynəlxalq audit standartları
25. Azərbaycanın milli audit standartları
26. Auditin planlaşdırılmasının mahiyyəti, məqsədi və prinsipləri
27. Auditin planlaşdırılması mərhələləri
28. Auditin ümumi planının işlənilib hazırlanması
29. Hesablama Palatası və onun funksiyaları
30. Daxili auditin mahiyyəti və idarəetmə sistemində rolu
31. Daxili auditin məqsədi
32. Daxili auditin yerinə yetirdiyi funksiyalar
33. Daxili audit fəaliyyətinin təşkili prinsipləri
34. Daxili audit yoxlamasının planlaşdırılması
35. Auditor fəaliyyətinə dair müqavilə işinin mahiyyəti və təşkili
36. Auditin sənədləşdirilməsinin forması məzmunu və müddəti
37. Auditin sənədləşdirilməsinin vəzifələri
38. Müstəqil auditorun hesabatı
39. Auditor rəyinin mahiyyəti və strukturu
40. Auditor rəyin növləri

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının "26" "XII" 2024-cü il tarixli (07 sayılı protokol) iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

Murad Təhməzov

